

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dissertationes Juridico-Theologicæ De Jure, & Justitia

Karchne, Simon

Augustæ Vindelicorum ; [Graz], 1714

§. IV. De furtis Religiosorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40013

dum, quæ ex relatis sententijs locum habere possit.

287. De uxoribus, ut peccent mortali furto usurpando ex proprijs Mariti, aut fructibus dotis, est necessaria saltem tanta quantitas, quanta in filijs secundum omnes. *Dixi saltem*: quia Fagundez in 7. Decalogi c. 8. n. 2. ait fortasse requiri quantitatem duplo majorem, quia plus videtur ei deberi quam filijs, cum sit Socia administrationis; unde c. 10. n. 4. existimat Hispaniæ Reginam non peccatam mortaliter, bis mille aureorum in scio Rege quot annis donantem, aut si alia minor Regina donet mille.

Ex his sequitur tam filios, quam uxores obligati ad restitutionem ablatorum faciendam, dum sunt rationabiliter invitati parentes, & Mariti quoad substantiam: filij restituent vivo Patri aut hoc mortuo in divisione fratribus tantum cedent, quantum acceperunt, nisi prudenter credant eos tantundem accepisse, ut putent Patrem facile donaturum rogatum, & præsumptio colligi potest ex a-

more, & liberalitate erga filium, qualis consensus non est præsumendus, dum Summa notabilis in usus turpes, nempe meretricies, comestiones, & computationes expenditur, nisi hæc Summa sit subtracta parcius vivendo, dum filius poterat lautius vivere ex pecunia data pro victu, vestitu &c. Fagundez c. 3. n. 7.

Uxores autem restituent, vel ex suis bonis, vel subtrahendo sumptibus, quos juxta conditionem suam licite possunt facere ex bonis Mariti, vel si aliter non possunt hæredibus Mariti defuncti relinquendo tantum ex dotalibus.

Eas eadem causæ excusant à restitutione, quæ filios, & sicut quantitas respectu filiorum, ita respectu uxoris est taxanda ex annuo Mariti proventu, statu, affectu, liberalitate &c. Reliquæ quæ uxoribus licent aut non, lege à n. 92.

Dicta de furtis uxorum applicanda sunt furtis Maritorum ex bonis uxorum quoad quantitatem requisitam, alia vide à n. 90.

§. IV.

De furtis Religiosorum.

288. Certum est primò Religiosi furtum non semper esse mortale contra Justitiam Lugo *Disput. 3. n. 170.* contra Gersonem & Antoninum.

Certum est secundò quod omne furtum mortale ex objecto live ex gravitate materiæ (secus mortale contra Justitiam ex circumstantijs) Sic etiam mortale con-

tra votum paupertatis, sed non e contra: sic enim est contra Justitiam, est tamen mortale contra votum, Religioso absque Prælati licentia det secularis rem notabilem eâ Conditione, ut non sit Monasterij.

Quæstio prima est an in re pecuniaria Monasterij de quantitate sufficiente ad mortale furtum (dixi Monasterij, quia

si pecunia non sit Monasterij, quantitas sufficiens respectu secularis furis etiam sufficit respectu Religiosi) sufficiat minor, quam in extraneo, vel necessaria sit saltem æqualis aut major?

Secunda in esculentis & poculentis.

Ad primam videntur esse contenti minore quantitate illi Doctores, qui apud Lugo cit. tres argenteos in ditissimis Monasterijs, duos in mediocribus, in egenis unum pro quantitate sufficienti statuunt. Secunda opinio cum Sanch. *L. 7. mor. c. 20. n. 3. & 5.* Religiosos parificat extraneis, ad quorum furtum mortale sufficiunt quatuor argentei secundum Sanch. pro hac Sententia etiam stat Laym. *lib. 3. tract. 3. p. 1. c. 1. n. 5.*

Tertia multorum opinio apud & cum Pellizario *tract. 4. c. 1. n. 354.* Tambur. *Lib. 8. Decal. tract. 2. c. 4.* Religiosos in hoc pares facit filijs. Quartò cum Lugo à n. 172. concedit illis plus quam extraneis, minus tamen quam filijs.

Dico primo ut Religiosus peccet mortaliter contra Justitiam in pecunia rebusque distinctis à cibo, & potu spectantibus ad Monasterium, minor quantitas sufficit, quam in filijs, major autem quam in extraneis.

Probatur prius secunda pars, extraneus non est pars communitatis Religiosa, sicut est Religiosus, sed hoc ipso major quantitas requiritur in Religioso, quia respectu hujus in pari quantitate nequit Prælatus æquè esse invitus, sicut est invitus respectu extranei.

Probatur etiam pars prima: tunc minor quantitas sufficit ad furtum mortale Religiosi, quam in filio, quando minor quantitas magis, vel saltem æquè nocet Monasterio, ac nocet Patri major quanti-

tas furtivè ablata à filio, sed ita est: nam in furto filij solùm attenditur ad damnum temporale Patri illatum, in furto autem Religiosi superior est rationabiliter invitus non solùm propter damnum temporale illatum communitati, sed multò magis propter damnum spirituale, quod patitur status Religiosus in voto paupertatis, ad quod damnum avertendum Religio habet jus non minus, quam ad avertenda damna temporalia, igitur ex furto Religiosi sequitur majus damnum intrinsecum partim temporale partim spirituale, consequenter est majus furtum.

Confirmatur primò Religiosi non sunt filij, nisi fictione juris ad certos effectus in favorem Religionis, sed sunt membra communitatis: nam filij sunt quasi Domini in spe bonorum paternorum, atque adeo furando accipiunt quasi de suo, hoc est; ex illis, quæ proximè futura sunt sua, Religiosus autem non succedit in bonis Monasterij, & nunquam est futurus eorum Dominus.

Confirmatur secundò Jactura minoris quantitatis juncta cum damno annexo spiritali, quod patitur disciplina Religiosa æquat damnum, si non superat à filio Patri illatum per majorem quantitatem.

289. Observat præterea cit. Lugo utrumque damnum nempe tam temporale, quam spirituale esse majus aut minus pro diversitate actionis furtivæ, quia hæc eo amplius inficitur vitio proprietatis, quo magis res extrahitur à communi usu, minus verò habet de proprietate, quo minus est extra communem usum. Hinc non eadem quantitas respectu unius actionis furtivæ gravis, est etiam gravis respectu

specu alterius in eodem Religioso, quam Regulam illustrat exemplis.

Primò si Religiosus ex rebus communitalis det furtivè externis, hoc furtum maximè nocet communitati: quia res penitus extrahitur à communitate, secùs si eà ipse utatur unde putat quod sex argentei furtivè dati externo ex bonis mediocris conveniùs sit materia furti mortalis, secùs si eum in usum suum præsertim in vestitum moderatum, aut libros converteret: quia non extrahuntur à communitate ex parte termini ad quem, & adhuc multo major requiritur, quando Religiosus ex rebus sibi applicatis dat alteri Religioso in usum, quin Religio amplius expendat ad subveniendum danti: tunc enim nec viginti, ad quos talis usus ascendit, constituent materiam gravem; imò Sanch. c. 19. n. 66. non credit esse mortale quando unus Religiosus dat alteri Religioso librum valoris quinque aureorum, quia liber manet in communitate tali, consequenter parum extrahitur ex communi usu, idcirco in simili donatione multum culpæ imiauitur, inquit Suar. Tom. 3. de Rel. L. 8. tract. 15. n. 6. proinde major requiritur materia ad gravitatem culpæ.

Præterea quando externus mihi donat vestem, vel librum, si ejus Dominium applico communitati, usum verò mihi, plus requiritur, ut peccem mortaliter, quia nihil extraho à communitate præter usum unde credunt aliqui non esse mortale, si res donata non æquat duodecim aut 14. argenteos Ita Lugo.

290. Objicies pro sententia Religiosos parificante filijs primò. Parentes proprio sudore comparant bona, secùs superiores, neque hi sunt Domini, sed

administratores bonorum, Monachus semper acquirit Monasterio, non autem filius parentibus, ergo superiores non possunt saltem quoad substantiam esse tam invitiquoad furta Religiosorum ex bonis conventus quam parentes quoad filios. Secundò superior non minus debet diligere suos, quam parentes Filios, ergo spectatis omnibus superior nequit esse plus rationabiliter invitus, quam parentes, etsi enim Religiosi obligentur tendere ad perfectionem majorem, neque sint futuri Domini communium, quorum neutrum habet locum in filijs, consequenter ex his capitibus par quantitas furtiva Religiosi est gravior furto filij, ex altera tamen parte cum superior non sit Dominus, neque ea comparat proprio sudore, neque deceat esse minus liberalem de patrimonio Christi, videtur pari quantitate furtum Religiosi censendum esse minus furto filij; Si autem est minus, obligatio tendendi ad majorem perfectionem paupertatis, & quod Religiosus nunquam erit Dominus bonorum communitatis, solum efficit, ut in pari quantitate æquet gravitatem furti cum furto filij. Ex his sequitur facilis solutio argumentorum sententiæ Lugo.

Respondeo primò hæc probare esse practicè tutam hanc Sententiam seu tertiam relatum n. 288.

Respondeo secundò ad primum negando superiores non sudare in comparandis bonis: debent enim expendere ad culturam fundorum, collecturam fructuum, sollicitè conservare, & dispensare, singulis providere, sæpe mutuo accipere &c. nego igitur etiam consequentiam.

Ad secundum nego consequentiam, cujus probationis nullitatem ostendit obligatio tendendi ad perfectionem, atque adeo

adeo ad vitandum damnum præsertim spirituale, quod liberalitas superiorum nequit imminuere, cum dependeat à voto paupertatis, & natura status Religiosi. Ad summum enim liberalitas impedire potest, ne ablatio sit vitium proprietatis, quod contrahitur in usu rerum sine licentia, secus ne sit contra votum paupertatis, seu contra statum pauperum, quem ex voto proficitur per n. 43. & 48.

Pro praxi addo primò quis utitur re alienâ invito Domino salvâ rei substantiâ animo eam reddendi Domino, ut iudicetur, an peccet mortaliter contra præceptum non Furandi, aut contra votum paupertatis non est attendendus valor rei, sed valor jus usus Molin. *Disp.* 687. n. 2.

Addo secundò plus requiri ad furtum mortale Religiosi furantis ex Monasterio ditissimo, quam ex mediocriter divite, salmaticenses hic *tract.* 13. c. 6. à n. 43.

Addo tertio in ordine strictioris observantiæ paupertatis minor quantitas sufficit ad furtum mortale & contra votum paupertatis, quam in ordine, in quo minus viget paupertas. Pelliz assignans 7. aut 8. argenteos in observantioribus. Sanch. verò c. 20. & Palao *tr.* 16. D. 3. p. 20. n. 3. determinat regulariter quatuor licet major quantitas requiratur pro ditioribus, & adhuc major, si res accepta sit ex vestibus, libris &c. quam ex pecunijs

Addo quartò pro Ordine Capucinarum Generale Capitulum 1662. declaravit esse notabilem materiam furti, & proprietatis tres argenteos, aut Julios, hi autem conficiunt monetæ imperialis 30. crucigeros. Item anno 1643. est decisum, quod recipiens materiam notabi-

lem sine licentia; eamque autoritate suâ restituens duplex committat mortale reservatum; si res sit talis, cujus Religio est capax. De comestibilibus definitum est 1633. quod subreptio in magna quantitate danda extra conventum videatur casus reservatus: si vero id faciunt tempore recreationis ad comedendum standum erit iudicio prudentis. Additio tota est Gervasij Brisac. *tom.* 3. *Curs. Theolog. tract.* 5. *Disput.* 1. *quæst.* 3. *Articul.* 5. *num.* 86. & seq.

291. Dico secundò ut Religiosus peccet mortaliter furto contra iustitiam & votum paupertatis in esculentis, & poculentis exigitur major quantitas, quam in rebus alijs. Lugo *num.* 178. secundum mendo in *Epitom. V. Reserv. casus n.* 23: est necessaria duplicata ferè quantitas seclusâ circumstantiâ gravis necessitatis conventûs; monet tamen rectè Lugo, attendendum esse an esculenta sint pretiosa, five extraordinaria, ut conservæ, & Saccharo condita, horum enim minor quantitas sufficit ad peccatum mortale quam ex communibus, & horum rursus major: quo major est eorum abundantia, & dum ex fundis proprijs colligantur, quam dum emuntur, estque eorum inopia.

Regulariter non est mortalis similitum actualis usus, & quasi transitorius, estque superior multo minus invitus, si ea dentur ab externis, quia id cedit in utilitatem conventûs ex cujus rebus tunc minus absimitur, grave verò peccatum, si in magna quantitate accepta occultè retinerentur paulatim consumenda. Lugo *cit.*

Si Religiosus etiam esculenta, &c. dat externis, cum tunc integrè extrahatur

tur ab usu communi, servanda est Regula data *num. 289.* de quantitate rerum non comestibilium ex bonis communis extraneo datis, *Salmatic. num. 57.*

In concursu plurium Religiosorum ad

furtum grave, ita tamen ut singuli solum quid leve surriperent, id peccatum grave non reservaretur, quia respectu nullius esset ex se grave cit. *Mendo.*

§. V.

Certiores notationes de furtis minutis allegantur.

292. **N**ota primò nomine furti minuti intelligitur acceptio, aut reventio rei alienæ secundum se insufficientis ad mortale contra justitiam. Tripliciter potissimum accidit. Primò si quis plura successivè minutim furetur ab eodem. Secundò si à diversis. Tertio, si plures ab eodem singuli modicum tollant.

Nota secundò minutim furans potest se multipliciter habere. Primò cum advertentia, aut sine advertentia, quod posteriora furta augeant materiam priorem, & damnū. Secundò singula patrando cum, vel absque animo perveniendi ad magnam quantitatem. Tertio ut furta priora, vel in se, vel in æquivalenti defacto existant, vel non existant. Quarto quando plures damnificant eundem singuli in modico, possunt id facere cum, aut sine omni invito consilio.

Nota tertio ut furta modica coalescant in unum, necesse est ea continuari, id est, fieri tempore moraliter continuato, proinde sine magnis interpositis intervallis; quia homines minus ægre ferunt longo temporis intervallo sibi quadam modica auferri præsertim casu, etsi

ad notabilem quantitatem pertingentia, quam si simul, aut modico temporis spatio, aut de industria tota quantitas tollatur.

Hæc moralis unio tollitur secundum Rebllum per interpositos inter unum, & alterum furtum quatuor annos; secundum Sanch. per annum; secundum Caspensem per medium annum, secundum aliquos per mensem, secundum aliquos per medium; secundum Dianam *P. 1. de paupertate Religiosa Res. 34.* per mensem cum dimidio.

Item fit discontinuatio per pœnitentiam de præteritis furtis, vel per propositum restituendi præterita, vel si ante furtum completivum gravis materiæ sublata per præterita fiat impotens restituendi priora, *Less. Leg. 2. c. 12. n. 43.* contra Lugo *Disput. 16. num. 40.* quia jus respiciens materiam sublata furtis prioribus perinde se habet pro tunc, dum sit ultimum furtum, ac si nunquam fuisset læsum; nam in fure pro tunc jus nullam ponit obligationem, sed hanc impedit pœnitentia, vel propositum, vel impotentia restituendi non minus; quam impediret impotentia perpetua restituendi.

Uade